

Sygn. akt I C 181/09

WYROK

WIMIENIURZECZYPOSPOLITEJPOLSKIEJ

Dnia 20 sierpień 2013 r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia - Krzyków we Wrocławiu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Karolina Gruszczyńska

Protokolant: Agnieszka Wiewióra - Sterna

po rozpoznaniu w dniu 28 czerwca 2013 r. we Wrocławiu

sprawy z powództwa G. S. i M. S. (1)

przeciwko Ł. S.

o zapłatę

I. uchyła wyrok zaoczny z dnia 13 stycznia 2010 r. w całości;

II. zasądza od pozwanego Ł. S. na rzecz powódki G. S. kwotę 28 524 zł (dwadzieścia osiem tysięcy pięćset dwadzieścia cztery złote) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty;

III. zasądza od pozwanego Ł. S. na rzecz powoda M. S. (1) kwotę 33 595,19 zł (trzydzieści trzy tysiące pięćset dziewięćdziesiąt pięć złotych dziewiętnaście groszy) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty;

IV. dalej idące powództwo oddala;

V. orzeka, że koszty procesu ponosi w całości pozwany pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu.

UZASADNIENIE

Powodowie G. S. i M. S. (1) wystąpili z żądaniem zapłaty przez pozwanego Ł. S. kwot po 36 000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia prawomocności wyroku do dnia zapłaty. Uzasadniając żądanie powodowie wskazali, iż są spadkobiercami po zmarłym M. S. (2), jednakże sporządził on testament na mocy którego cały spadek nabył wnuk Ł. S.. Majątek spadkowy stanowi lokal mieszkalny położony we W. przy ul. (...). Powodowie wzywali pozwanego do zapłaty, ale zaoferował on jedynie kwoty 10 000 zł.

Wyrokiem zaocznym z dnia 13 stycznia 2010 r. Sąd orzekł zgodnie z żądaniem pozwu. Sprzeciw został ostatecznie skutecznie wniesiony przez pozwanego. W sprzeciwie podniesiono, że spadkodawca dokonał na rzecz powódki darowizny w kwocie 20 000 zł oraz że z tytułu bezumownego zajmowania przez powódkę spornego lokalu winna ona jest pozwanemu kwotę 40 500 zł. Pozwany podniósł natomiast, że powódka odebrała z bliżej nieokreślonego banku kwotę lokaty w wysokości od 8 000 zł do 10 000 zł. Ponadto do dnia dzisiejszego włada samochodem osobowym o nr rej. (...), z którego przynajmniej 50% udziału wchodzi do masy spadkowej. Zarzucono też, że w 2005 r. powódka otrzymała darowiznę od spadkodawcy w kwocie 30 856,41 zł pochodząca z likwidacji księżeczki mieszkaniowej spadkodawcy. Ponownie podniesiono również, że powódka nadal korzysta z mieszkania pozwanego nie opłacając należności z tego tytułu, która stanowi już kwotę 54 000 zł. Powód natomiast otrzymał w 1981 lub 1982 r. tytułem

darowizny od ojca samochód osobowy marki F. (...). Niezależnie od tego spadkodawca dokonywał też na rzecz powoda darowizn pieniężnych z przeznaczeniem na budowę domu.

W odpowiedzi na powyższe powodowie potwierdzili, że powód otrzymał samochód osobowy marki F. (...) oraz, że otrzymywał drobne kwoty pieniężne od ojca, które starczyły zaledwie na wykonanie tynków wewnętrznych. Powódka faktycznie zlikwidowała lokatę po śmierci męża, ale były na niej wspólne środki. Ponadto powódka przyznała, że jest w posiadaniu samochodu osobowego marki F. (...) o nr rej. (...), który obecnie posiada znikomą wartość i nikt go nie używa. Jeśli zaś chodzi o wynagrodzenie za bezumowne korzystanie powódka wskazała, że w żaden sposób kwota wyliczona przez pozwanego nie została udowodniona.

W toku dalszego postępowania strony podtrzymywały swoje stanowiska w sprawie. Dodatkowo po zgłoszeniu się do udziału pełnomocnika powódki podniósł on, że spadkodawca poczynił liczne darowizny na rzecz swojego drugiego syna, a ojca pozwanego, które w ocenie pełnomocnika, należało zaliczyć do wartości spadku.

Sąd ustalił w sprawie następujący stan faktyczny:

Spadkodawca M. S. (2) zmarł w dniu 28.04.2007 r. we W.. Pozostawił żonę G. S. oraz dwóch synów M. S. (1) i J. S..

Postanowieniem z dnia 17.09.2008 r. Sąd Rejonowy dla Wrocławia Krzyków we Wrocławiu stwierdził nabycie spadku po M. S. (2) na podstawie testamentu notarialnego z dnia 4.08.2005 r. rep. A nr 1893/2005 przez wnuka Ł. S. w całości.

dowód:

akta sprawy I Ns 1274/07

W skład spadku pozostawionego przez spadkodawcę wchodzi lokal mieszkalny położony we W. przy ul. (...) o wartości 193 500 zł, samochód osobowy marki F. (...) o nr rej. (...) i wartości 3 000 zł oraz połowa kwoty ze zlikwidowanej książeczki w wysokości 5 071,19 zł, tj. majątek o łącznej wartości 201 571,19 zł.

dowód:

księga wieczysta nr (...)

opinia biegłego sądowego z zakresu szacowania nieruchomości – k. 344 – 361 akt, opinia uzupełniająca – k. 388 – 389 akt

dowód zamknięcia rachunku z dnia 29.06.2007 r. – k. 220 akt

kserokopia dowodu rejestracyjnego – k. 233 – 234 akt

zgodne oświadczenia stron co do wartości samochodu – pismo z dnia 18.06.2013 r. – k. 429 – 430 akt, protokół rozprawy z dnia 12.06.2013 r. – k. 427 verte

Powódka G. S. dokonała w dniu 29.06.2007 r. wypłaty kwoty 10 142,39 zł z lokaty terminowej w (...) Banku (...).

dowód : dowód zamknięcia rachunku z dnia 29.06.2007 r. – k. 220 akt

Sąd zważył co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w przeważającej części.

Stan spadku ustala się według chwili otwarcia spadku (vide orzeczenie Sądu Najwyższego z 27 września 1974 r. III CZP 58/74, Biuletyn SN 1974, nr 10, poz. 195), natomiast wartość spadku ustala się według cen z daty orzekania o roszczeniach z tytułu zachowku (vide uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z 26 marca 1985 r., (...), OSNCP 1985, nr 10, poz. 147).

Zgromadzony materiał dowodowy pozwolił Sądowi na ustalenie, iż w skład spadku po zmarłym M. S. (2) wchodzi lokal mieszkalny położony we W. przy ul. (...) o wartości 193 500 zł, samochód osobowy marki F. (...) o nr rej. (...) i wartości 3 000 zł oraz połowa kwoty ze zlikwidowanej książeczki w wysokości 5 071,19 zł, tj. majątek o łącznej wartości 201 571,19 zł.

Spadkobiercy ustawowi to żona G. S. oraz synowie M. S. (1) i J. S.. Całość spadku przypadła jednak wnukowi spadkodawcy Ł. S.. Zgodnie z treścią przepisu art. 991 § 1 i 2 k.c. zstępnym, małżonkowi oraz rodzicom spadkodawcy, którzy byliby powołani do spadku z ustawy, należą się, jeżeli uprawniony jest trwale niezdolny do pracy albo jeżeli zstępny uprawniony jest małoletni - dwie trzecie wartości udziału spadkowego, który by mu przypadł przy dziedziczeniu ustawowym, w innych zaś wypadkach - połowa wartości tego udziału (zachówek). Jeżeli uprawniony nie otrzymał należnego mu zachowku bądź w postaci uczynionej przez spadkodawcę darowizny, bądź w postaci powołania do spadku, bądź w postaci zapisu, przysługuje mu przeciwko spadkobiercy roszczenie o zapłatę sumy pieniężnej potrzebnej do pokrycia zachowku albo do jego uzupełnienia. Skoro zatem wartość spadku wynosi 201 571,19 zł to zachówek należny żonie i synowi spadkodawcy stanowi kwotę 33 595,19 zł (201 571,19 : 6).

Wartość lokalu mieszkalnego została ustalona przez Sąd na podstawie opinii biegłego sądowego z zakresu szacowania nieruchomości. Opinię biegłego Sąd uznał za w pełni przydatną do rozpoznania sprawy, rzetelną i fachową, sporządzoną zgodnie z najlepszą wiedzą i doświadczeniem zawodowym biegłego. Wskazać należy, że po przedstawieniu opinii uzupełniającej strony nie wniosły żadnych uwag do opinii.

Jeśli chodzi o samochód osobowy marki F. (...) pozostający w dyspozycji powódki, ale będący własnością wyłącznie spadkodawcy, co wynika z kserokopii dowodu rejestracyjnego pojazdu, to strony ustaliły zgodnie jego wartość na 3 000 zł. Sąd nie widział potrzeby dopuszczania w tym zakresie dowodu z opinii biegłego, co tylko prowadziłoby i do przedłużenia postępowania i do zwiększenia się jego kosztów. Pozwany przyznał, że wartość pojazdu jest znikoma i wniósł o doliczenie jej do wartości spadku, pełnomocnik powódki wskazał tę wartość na 3 000 zł, co nie spotkało się ze sprzeciwem pozostałych. Taką też wartość przyjął Sąd.

Jeśli chodzi o zlikwidowaną lokatę w kwocie 10 142,38 zł to należało przyjąć, że środki na niej zgromadzone pochodziły z majątku wspólnego stron. Jak stanowi przepis art. 31 k.r. i o. z chwilą zawarcia małżeństwa powstaje między małżonkami z mocy ustawy wspólność majątkowa. Do majątku wspólnego należą w szczególności pobrane wynagrodzenie za pracę i dochody z innej działalności każdego z małżonków czy środki zgromadzone na rachunku otwartego lub pracowniczego funduszu emerytalnego. W przypadku zatem, gdy powódka twierdziła, że kwota 10 142,38 zł stanowiła wspólne oszczędności jej i jej zmarłego męża, to na pozwanym ciążył obowiązek wykazania, że środki te stanowiły wyłącznie majątek spadkodawcy. Takich dowodów pozwany nie wskazał. Przyjęcie jednak tej okoliczności przy jednoczesnym fakcie wypłaty całości tych środków i ich zatrzymania przez powódkę prowadziło do zasądzenia od pozwanego na rzecz powódki kwoty niższej niż wynikająca z wyliczonego zachowku, bo kwoty 28 524 zł (33 595,19 - 5 071,19). Twierdzenia powódki, że środki na zakup mieszkania, czy samochodu pochodziły ze środków wspólnych jej i spadkodawcy nie były przedmiotem zainteresowania Sądu w sprawie o zachówek. Z dokumentów przedstawionych w sprawie wynika wyłączne prawo własności spadkodawcy, natomiast tego rodzaju zarzuty mogłyby być podnoszone w sprawie o podział majątku wspólnego G. i M. S. (2).

Jeśli chodzi o twierdzenie pozwanego w przedmiocie poczynionej na rzecz powódki przez spadkodawcę darowizny w kwocie 30 856,41 zł, to wskazać należy, że okoliczność ta, w ocenie Sądu, nie została w żaden sposób przez pozwanego wykazana, a zgodnie z treścią przepisu art. 6 k.c. ciężar dowodu w tym zakresie leżał po stronie pozwanego. Jeśli zaś chodzi o poczynione przez spadkodawcę na rzecz powoda M. S. (1) darowizny w postaci samochodu marki F. (...) i inne pieniężne, to należy przytoczyć treść przepisu art. 994 k.c., który stanowi, że przy obliczaniu zachowku nie dolicza się do spadku drobnych darowizn, zwyczajowo w danych stosunkach przyjętych, ani dokonanych przed więcej niż dziesięciu laty, licząc wstecz od otwarcia spadku (...). M. S. (2) zmarł w 2007 r., zatem darowizna z 1981 lub 1982 r., jak twierdzi pozwany, w postaci samochodu osobowego w żaden sposób nie może być brana pod uwagę. Odnosnie

darowizn dokonanych w związku z budową domu nie wykazano w żadnej mierze w jakiej wysokości były to darowizny i kiedy były poczynione.

W ocenie Sądu zatem podniesione przez pozwanego zarzuty, ponad te uwzględnione, nie zasługują na uwzględnienie. Nie zasługiwały również na uwzględnienie twierdzenia powódki odnośnie uwzględnienia darowizn poczynionych przez spadkodawcę na rzecz ojca pozwanego, zarówno co do zasady, nie były to bowiem darowizny poczynione na rzecz spadkobiercy testamentowego, jak i w dalszej kolejności co do wysokości, której w żaden sposób nie udowodniono.

Na koniec należałoby się odnieść do twierdzeń pozwanego odnośnie wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z mieszkania przez powódkę. Sąd nie uwzględnił złożonego przez pełnomocnika pozwanego w piśmie stanowiącym załącznik do protokołu z dnia 12.06.2013 r. zarzutu potrącenia. Sąd oddalił też wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność wyceny czynszu najmu, ponieważ pełnomocnik pozwanego nie wykonał zobowiązania w przedmiocie sprecyzowania tego wniosku poprzez wskazanie jakiego okresu ma dotyczyć wycena tego czynszu. Zobowiązanie Sąd nałożył na rozprawie w dniu 30.05.2013 r., na której pełnomocnik pozwanego był obecny. Na poparcie swoich twierdzeń odnośnie wysokości należnego pozwanemu wynagrodzenia pozostał wydruk z Internetu, z którego wynika, że ceny mieszkań w tym rejonie i o zbliżonej powierzchni kształtują się na poziomie od 850 zł do 2 200 zł. W ocenie Sądu znaczenie dla ceny wynajmu ma na pewno stan techniczny danego mieszkania, jego wyposażenie, a nawet konkretne położenie – tj. na parterze, czy ostatnim piętrze. Tym samym bez dowodu z opinii biegłego nie było możliwe ustalenie wartości wynagrodzenia należnego pozwanemu z tytułu bezumownego korzystania w niniejszym procesie.

Mając powyższe na uwadze Sąd orzekł jak w pkt I i II wyroku. Jednocześnie w pkt III wyroku Sąd oddalił dalej idące powództwo. Ponieważ jednak powodowie ulegli w nieznaczącej części co do swoich żądań Sąd na podstawie przepisu art. 100 k.p.c. orzekł, że koszty procesu w całości ponosi pozwany, pozostawiając, na podstawie przepisu art. 108 k.p.c., ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu.

Z/

- 1) odnotować,
- 2) odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć zgodnie z wnioskiem;
- 3) kal. 14 dni.